

169. तदुक्तम् । सामानाधिकरण्यं च विशेषणविशेष्यता ।

लक्ष्यलक्षणसंबन्धः पदार्थप्रत्यगात्मनाम् ॥ इति । Dieses besagen folgende Worte: «Das Sichbeziehen auf dasselbe Subject, das Verhältniss von Prädicat zu Subject und die Relation des mittelbar Ausgedrückten zum mittelbar Ausdrückenden sind die Relationen zwischen den Bedeutungen der beiden Worte und der inneren Seele».

170. सामानाधिकरण्यसंबन्धस्तावत् । यथा सो ऽयं देवदत्त इति वाक्ये तत्कालविशिष्टदेवदत्तवाचकसशब्दस्यैतत्कालविशिष्टदेवदत्तवाचकायंशब्दस्य चैकस्मिन्पिण्डे तात्पर्यसंबन्धस्तथा तत्त्वमसिवाक्ये ऽपि परोक्षत्वादिविशिष्टचैतन्यवाचकतत्पदस्यापरोक्षत्वादिविशिष्टचैतन्यवाचकत्वंपदस्य चैकस्मिंश्चैतन्ये तात्पर्यसंबन्धः । Zunächst das Sichbeziehen auf dasselbe Subject. Wie in dem Satze «Dies ist der Devadatta» die Relation die ist, dass das Wort «der», welches den Devadatta der damaligen Zeit bezeichnet, und das Wort «dies», welches den Devadatta von jetzt bezeichnet, auf ein und dasselbe Individuum hinzielen; gerade so ist auch in dem Satze «Das bist du» die Relation die, dass das Wort «das», welches den nicht vor Augen stehenden u. s. w. Intellect bezeichnet, und das Wort «du», welches den vor Augen stehenden u. s. w. Intellect bezeichnet, auf einen und denselben Intellect hinzielen.

171. विशेषणविशेष्यभावसंबन्धस्तु । यथा तत्रैव वाक्ये सशब्दार्थतत्कालविशिष्टदेवदत्तस्यायंशब्दार्थैतत्कालविशिष्टदेवदत्तस्य चान्योऽन्यभेदव्यावर्तकतया विशेषणविशेष्यभावस्तथात्रापि वाक्ये तत्पदार्थपरोक्षत्वादिविशिष्टचैतन्यस्य त्वंपदार्थापरोक्षत्वादिविशिष्टचैतन्यस्य चान्योऽन्यभेदव्यावर्तकतया विशेषणविशेष्यभावः । Mit der Relation des Verhältnisses von Prädicat zu Subject verhält es sich aber folgendermaassen. Wie in eben jenem Satze «Dies ist der Devadatta» der durch die Bedeutung des Wortes «der» als der damalige gekennzeichnete Devadatta und der durch die Bedeutung des Wortes «dies» als der jetzige gekennzeichnete Devadatta im Verhältniss von Prädicat zu Subject stehen, weil sie eine beiderseitige Verschiedenheit ausschliessen; gerade so steht auch in diesem Satze «Das bist du» der durch die Bedeutung des Wortes «das» als der nicht vor Augen stehende u. s. w. gekennzeichnete Intellect und der durch die Bedeutung des Wortes «du» als der vor Augen stehende u. s. w. gekennzeichnete Intellect im Verhältniss von Prädicat zu Subject, weil sie eine beiderseitige Verschiedenheit ausschliessen.

172. लक्ष्यलक्षणभावसंबन्धस्तु । यथा तत्रैव सशब्दायंशब्दयोस्तदर्थयोर्वा विरुद्धतत्कालैतत्कालविशिष्टत्वपरित्यागेनाविरुद्धदेवदत्तेन सह लक्ष्यलक्षणभावस्तथात्रापि वा-